

Stari čebelnjak

T. Ljubič

Komaj nekaj let je, kar je umrl sosedov stric, star in vnet čebelar. Često sem z njim posedeval pred njegovim čebelnjakom in se pogovarjal. Spomnim se, da je večkrat vzdihnil, češ, ko ga ne bo več, tudi njegovega uljnika ne bo, ker mladi svet hoče vse po novem. Res je tako: lepote starega stričevega čebelnjaka ni več. Stari uljnik je bil kot pisan ikonostas v kakšni vzhodnjaški cerkvi. Vsak panjkranjič je imel poslikano končnico. Te končnice so pravcata naša posebnost! Nikjer drugje jih nimajo razen po zbirkah, od nas prinesenih. One so bolj naše kot razne majolike, avbe

in podobe na steklu, ki so doma tudi po sosednih deželah. Rajnki stric je dejal, da so panjske končnice kakor poslikana knjiga modrosti in zgodovine našega naroda.

Prav vse so skušali naši dedje naslikati na končnicah. Najčastnejše mesto so dajali Materi božji in nekaterim svetnikom, zaščitnikom čebelarstva, zato je imel vsak star čebelnjak za gotovo katero končnico s sveto podobo.

Sosedov stric je imel najbolj v čislih tisti kranjič, na katerega končnici je bila naslikana sveta monštranca z dvema angeloma ob strani. Sliko mi je razložil z naslednjo zgodbo. Nekje je bil čebelar, ki ni imel sreče s čebelami, slabo so mu nosile in često so mu poginili celi panji. Izvedel je, da, če bi imel v panju sveto hostijo, bi v njegov čebelnjak prihajale čebele iz vseh bližnjih in daljnih uljnikov častit Najsvetejše. To ga je zapeljalo; ko je bil pri obhajilu, je pridržal v ustih sveto hostito ter jo na skrivaj smuknil v mašne bukvice in jo potem prinesel v svoj uljnik. Zgodilo se je, kot so mu prerokovali: v njegovih panjih je bilo za čuda vedno polno čebel, da je vsa zadeva postala očitna. Še bolj se je razvedelo, ko so njegove čebele začele kar dan in noč peti. Ljudem so kmalu prišle na ušesa take in take govorice in naenkrat je nekdo dognal, da čebelja pesem ni nič drugega kot hvalnica Najsvetejšemu. Šli so po duhovna in z njim je vsa srenja šla pogledat v tisti čebelnjak. V panju so našli sveto hostijo, okoli katere so zgradile čebele monštranco, naokrog pa so bili grozdi pojočih čebel. Potem so s procesijo odnesli hostijo v cerkev, grešnik pa je moral po odvezo za tolikšen greh v sam sveti Rim.

Prav v časteh je imel rajnki stric tudi končnice s podobami vraga v raznih smešnih naključjih, kot se pripoveduje v pravljicah in pripovedkah.

Meni se je zdela najimenitnejša slika, kako je baba v čudno ptico našemljena opeharila vruga, ki ni vedel, kakšen ptič je v kmetovem prosu, in je s tem izgubil pravico do kmetove duše. So pa vrugi imeli tudi drugačna opravila: brusili so ženskam jezike, prali in likali perilo, bili za vprego grajskim in podobno.

Še bolj pomembne so tiste slike, ki kažejo resnične zgodovinske dogodke. Tako je znanih mnogo končnic s prizori iz francoske zasedbe naših krajev.

Videl sem končnice, ki prikazujejo poroko iz francoskih časov (ki se je vršila, kot pravijo, »pod hruško«). Sveto zvezdo, nastalo po francoskem zlomu, uveljavljanje zakona o šolski obveznosti, staro in novo nošo, pa še nešteto drugih resnih in smešnih.

Ob eni se je rajnki stric vedno nasmehnil. To je bila tista, ki je kazala prizor, ki ga je baje sam doživel. Še kot fant se je ukvarjal s čebelami. Nekoč je opazil v nekem lesnikovem duplu čebele ubežnice, pa se je spravil ponje. Ko je prišel pod večer do tiste lesnike, je opazil v vejah temno senco. Jeza ga je pograbila, ker je mislil, da ga je nekdo prehitel. Zavpil je nad senco: »Marš dol!« Toda senca je samo nekaj zamrmrala. To je fantina

razkačilo, zavihal je rokave in se zavihtel v lesniko nad neznanca. Toda joj, senca je bil medved, ki se je mastil z lesnikami. Drug drugega sta se ustrašila, da sta oba štrbunknila na tla ter urno odhlačala vsak na svojo stran. Kasneje je seveda otel tudi tiste ubežnice, imenitni prizor pa je dal naslikati na končnico.

Škoda je starega strica in njegovega uljnika, tako naša sta bila; novi čebelnjak z AŽ-panji je resda boljši, toda taki so tudi drugod.

Anica Černež

Med-jedek

Hitro je vzela
hladna jesen
časicam cvetnim
kruhek meden.

Drobne čebelice
zlezejo v panj
in se zaklenejo
žalostne vanj.

Malo je letos
v panju medu.
Lončki so prazni —
ni ga tatu.

Kdo je izmaknil
v satnikih med,
kar ga je dalo
drevje in cvet?

Morda se v gozdu
medvedje goste,
predno za zimo
trdno zaspe

in zasmrče debeli
na glas...
Toda medvedov
ni več pri nas.

Vprašaj Tomažka,
pa ti pove,
komu je še
med-jedek ime.

Kdo je za pridne
čebelice tat,
kdo se najrajši
hodi sladkat.

Saj ti prizna
Tomažek v obraz:
»Same čebele,
medvedki in jaz...«

Gregor Strniša

OČETU GODOVNIKU

Očka, danes, ko praznik je tvoj,
se za dobrote ti vse zahvaljujem,
za vse skrbi, ki so bile z menoj,
jaz ti plačilo nezmerno dolgujem,

tako plačilo, ki ni iz zlata,
ali iz biserov venca:
ljubezen in spoštovanje, ki sta
dva dragocena studenca!

In zatorej naj tvoje vse želje
zmeraj bile bi mi svete,
da bi ti vedno bil v veselje,
da bi bil vredno te dete!